

Důvodová zpráva

1. Finanční hospodaření Olomouckého kraje se řídí ročním rozpočtem, který na základě ustanovení § 35 odst. 2 písm. i) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů schvaluje Zastupitelstvo Olomouckého kraje. Rozpočet je jedním z hlavních nástrojů krajské samosprávy k realizaci jejích cílů. Sestavení rozpočtu Olomouckého kraje se dále řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, případně dalšími zákony - např. zákon o státním rozpočtu.

2. Rada Olomouckého kraje na svém zasedání dne 30. 8. 2011 projednala Zásady pro sestavení návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2012 a Organizační postup zabezpečení přípravy a projednávání rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2012.

Byla přijata, mimo jiné, zásada, že provozní výdaje odborů (kanceláří) Krajského úřadu Olomouckého kraje a příspěvkových organizací zřízených Olomouckým krajem budou na úrovni roku 2011, případně jen s minimálními a případně odůvodněnými nárůsty.

Rada Olomouckého kraje vycházela z předpokladu, že rozpočet bude předložen ke schválení Zastupitelstvu Olomouckého kraje 16. prosince 2011, to znamená tak, aby Olomoucký kraj měl pro rok 2012 schválený rozpočet již od 1. 1. 2012 a nemuselo se přistoupit k hospodaření v 1. čtvrtletí roku 2012 dle rozpočtového provizoria.

Rada Olomouckého kraje projednala návrh rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2012 na svých jednáních 8.11.2011, 22.11.2011 a 30.11.2011, kdy tento návrh doporučila Zastupitelstvu Olomouckého kraje ke schválení.

3. Zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů je stanovena povinnost :

a) Sestavovat rozpočtový výhled, který se sestavuje zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Dne 24. 9. 2010 byl schválen nový rozpočtový výhled Olomouckého kraje na období 2011 – 2012, který také reflektuje volební období krajské samosprávy. Původní rozpočtový výhled byl revokován usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje UZ/16/13/2010 ze dne 24. 9. 2010.

V tomto rozpočtovém výhledu bylo uvažováno s nárůstem daňových příjmů pro rok 2011 o 3 % oproti schválenému rozpočtu roku 2010, ale vzhledem k vývoji daňových příjmů v průběhu roku 2011 bylo Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 22. 9. 2011 UZ/21/15/2011 schváleno snížení rozpočtu daňových příjmů o 100 mil. Kč, což je snížení o cca 3 %.

- b) Pokud se územní samosprávný celek podílí na realizaci programů nebo projektů spolufinancovaných z evropských fondů, musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování těchto programů nebo projektů včetně zdrojů spolufinancování. V rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2012 je navržena pro financování evropských programů částka 74.876 tis. Kč, což je oproti roku 2011 méně o 4.200 tis. Kč (Příloha č. 3e).

4. Vliv na rozpočet Olomouckého kraje na rok 2012 bude mít vývoj ekonomiky, který v současné době signalizuje stagnaci a v této souvislosti se očekává i stagnace daňových příjmů v roce 2012.

Na základě výše uvedených skutečností byla provedena analýza předpokládaného vývoje daňových příjmů (včetně dopadů legislativních změn) a **je navržen rozpočet daňových příjmů na úrovni předpokládané skutečnosti roku 2011, což je oproti schválenému rozpočtu roku 2011 o 100 mil. Kč (cca o 3 % méně).**

V porovnání s rozpočtovým výhledem na rok 2012 se jedná o pokles o více než 232 mil. Kč (cca 9,3 %). Je jasné, že fiskální situace (daňové příjmy) budou záviset zejména na aktuálním ekonomickém vývoji. Největší položkou rozpočtu je daň z přidané hodnoty, jejíž predikce je velmi těžká, zejména z pohledu zvýšení sazby na 14 % (pozitivní efekt si ponechal státní rozpočet, což se projevilo u krajů snížením podílu na daních z 8,92 % na 8,29 %) – dá se předpokládat předzásobení v roce 2011 (kladný dopad v roce 2011) a s tím dojde k poklesu výběru zejména v 1. čtvrtletí roku 2012 (negativní dopad pro rok 2012). Daň ze závislé činnosti je závislá na míře zaměstnanosti, u které se předpokládá stagnace vzhledem k očekávanému (negativnímu) vývoji ekonomiky v roce 2012. Daň z příjmů právnických osob je nejcitlivější na fázi ekonomického cyklu, proto se velmi těžko rozpočtuje.

Na základě výše uvedeného je rozpočtována minimální rezerva na neplnění daňových příjmů ve výši 30 mil. Kč.

Negativní vývoj daňových příjmů se odráží i na výdajové stránce rozpočtu Olomouckého kraje, která musí být rovněž nižší. Její výši ale negativně ovlivňují zejména:

- a) výdaje na dopravní obslužnosti (zejména drážní), které jsou oproti roku 2011 vyšší o 6 %, což představuje nárůst o 44.327 tis. Kč
- b) výdaje na provoz příspěvkových organizací v sociální oblasti nárůst oproti roku 2011 o 1,5 % (viz bod č. 6), což představuje nárůst o 2.754 tis. Kč
- c) provozní výdaje jak odborů, tak příspěvkových organizací,
- d) usnesení vlády ČR č. 563 ze dne 11. srpna 2010 a usnesení vlády ČR č. 675 ze dne 22. září 2010, kterými bylo schváleno, že spolufinancování státního rozpočtu České republiky na Regionálních operačních programech ve výši 0 % je od roku 2011 pro nově schvalované projekty a u všech krajských projektů s tím, že za projekty krajů se považují projekty předložené buď přímo krajem, krajem zřizovanou či zakládanou organizací a dále projekty předložené subjekty, které jsou krajem převážně financovány nebo řízeny nebo v jejich správních, řídicích

nebo dozorčích orgánech působí více než polovina členů jmenovaných krajem (zejm. obchodní společnosti řízené krajem) - dopad je cca 20 mil. Kč.

- e) negativně se mohou projevit i výkyvy transferů z evropských programů, což se může projevit vyšším čerpáním úvěrových zdrojů.

Základní charakteristiku návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2012 lze vyjádřit takto:

- a) navržené vlastní příjmy (bez úvěrových zdrojů) dosáhnou v roce 2012 výše 3.518.959 tis. Kč, což je oproti roku 2011 méně o 118.823 tis. Kč
- b) požadované výdaje (provozní, investice) dosáhly výše 4.252.064 tis. Kč, což je oproti roku 2011 více o 124.340 tis. Kč
- c) formou dotací ze státního rozpočtu pro rok 2012 je financován pouze příspěvek na výkon státní správy – pro rok 2012 je ve výši 73.669 tis. Kč, což je oproti roku 2011 méně o 2.557 tis. Kč (delimitace agendy některých sociálních dávek k 1. 1. 2012 na Úřad práce České republiky)
- d) v roce 2012 není součástí souhrnného finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu Olomouckého kraje dotace na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Poskytování této dotace bylo přesunuto do kapitoly Ministerstva vnitra, kde je tato částka rozpočtována souhrnně pro všechny kraje. Podmínky (včetně výše dotace) pro poskytnutí účelové dotace budou známy po schválení zákona o státním rozpočtu a jeho rozpisu na kraje

5. Na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (účinnost k 1. 1. 2007) se od 1. 1. 2007 změnil zásadně systém financování sociálních služeb. Kraje nedostávají dotace ze státního rozpočtu na zřizovatelské funkce v oblasti sociálních věcí, ale o tyto dotace žádají všechny typy organizací v sociální oblasti bez ohledu na zřizovatele včetně neziskových organizací přímo Ministerstvo práce a sociálních věcí – kraj tyto toky peněz vůbec neovlivní (jdou mimo jeho rozpočet – tzv. „průtokové dotace“). Jedná se zcela o nový systém financování, kde část finančních prostředků jde přímo na konkrétní klienty, kteří se sami rozhodnou, jak s těmito finančními prostředky naloží – buď si objednají služby u organizace, nebo zůstanou doma. V roce 2011 se situace v této oblasti vyvíjela opět vysoce negativně, dotace ze státního rozpočtu byly nižší oproti roku 2010 o 30.932 tis. Kč, Olomoucký kraj poskytl v roce 2011 na provoz příspěvkových organizací v sociální oblasti celkem 211.500 tis. Kč (z toho příspěvek na provoz ve výši 185.348 tis. Kč, příspěvek na opravu a údržbu majetku ve výši 1.260 tis. Kč a příspěvek na provoz – odpisy ve výši 24.892 tis. Kč), přičemž při schvalování rozpočtu na rok 2011 byla rozpočtovaná částka ve výši 181.500 tis. Kč (z toho příspěvek na provoz ve výši 133.494 tis. Kč, rezerva na provoz příspěvkových organizací ve výši 23.114 tis. Kč a příspěvek na provoz – odpisy ve výši 24.892 tis. Kč). V návrhu rozpočtu na rok 2012 je pro příspěvkové organizace v sociální oblasti celková částka 184.254 tis. Kč (z toho příspěvek na provoz ve výši 149.608 tis. Kč, příspěvek na provoz – odpisy ve výši 27.646 tis. Kč a účelová rezerva ve výši 7.000 tis. Kč) - Příloha č. 3b – což je oproti roku 2011 nárůst o 2. 754 tis. Kč.

Pro úplnost uvádíme, že v návrhu státního rozpočtu na rok 2012 je pro tyto účely navrženo 6.051 mld. Kč, což je méně o 950 mil. Kč oproti roku 2011.

V tomto případě nejde pouze o výši poskytnuté částky, ale o skutečnost, že v daňových příjmech krajů nejsou tyto dotace vybilancovány a kraje je tedy poskytují na úkor jiných výdajů.

6. V roce 2012 budou Olomouckému kraji poskytnuty finanční prostředky na přímé náklady na vzdělávání z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a to jak pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení zřizované a spravované Olomouckým krajem tak i pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení obcí. Olomoucký kraj po schválení zákona o státním rozpočtu a rozpisu ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy provede rozdělení finančních prostředků na školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a organizace zřizované Olomouckým krajem dle normativů stanovených krajským úřadem Olomouckého kraje podle vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Vzhledem k tomu, že v této chvíli není znám celkový objem finančních prostředků pro jednotlivé kraje na přímé náklady na vzdělání, není možné tuto částku zahrnout do návrhu rozpočtu na rok 2012. V měsíci lednu 2012 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poukáže zálohu na přímé náklady, a to pro školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a pro organizace zřizované Olomouckým krajem, přičemž je třeba tyto prostředky rozdělit a poukázat na školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a školské příspěvkové organizace zřizované Olomouckým krajem.

7. Ze zůstatku, který zůstane po pokrytí provozních výdajů organizací zřizovaných Olomouckým krajem a odborů (kanceláří) Krajského úřadu Olomouckého kraje a z úvěrových zdrojů se pokryjí rozestavěné investiční akce, rozpracované projekty, nové investiční akce, výdaje na financování projektů z evropských fondů a výdaje na další rozvojové programy. Z úvěrových zdrojů, případně z přebytku budou rovněž rozpočtově pokryty výdaje na projekty kofinancované z evropských fondů.

8. Dne 28. 6. 2007 byla podepsána smlouva o úvěrovém rámci mezi Olomouckým krajem a Evropskou investiční bankou ve výši 3 000 mil. Kč, který je určen na financování projektů Olomouckého kraje a příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem v rámci nových operačních programů. V roce 2008 byla čerpána 1. tranše ve výši 450 mil. Kč. V roce 2009 se čerpala 2. tranše rovněž ve výši 450 mil. Kč a na přeřinancování investic 3. tranše 300 mil. Kč. V roce 2010 byla čerpána 4. tranše ve výši 200 mil. Kč. V roce 2011 byla čerpána 5. tranše ve výši 500 mil. Kč, k dalšímu čerpání tedy zůstává 1 100 mil. Kč.

9. Vztah rozpočtu Olomouckého kraje k příspěvkovým organizacím zřízeným Olomouckým krajem (Příloha č. 3b) bude vyjádřen závaznými ukazateli

- a) neinvestiční příspěvek na provoz,
- b) neinvestiční příspěvek na provoz – odpisy (určené na krytí účetních odpisů jako příspěvek do investičních fondů),
- c) neinvestiční příspěvek na provoz – mzdové náklady,

- d) u některých organizací nájemné, které odvádí organizace do rozpočtu Olomouckého kraje a toto je následně poukazováno příspěvkových organizacím jako příspěvek na provoz nebo příspěvek do investičního fondu,
- e) odvod z investičního fondu,
- f) a další závazné ukazatele stanovené pro jednotlivé příspěvkové organizace.

Negativní vývoj daňových příjmů se musí projevit i u organizací zřizovaných Olomouckým krajem – i příspěvkové organizace musí „dýchat“ s rozpočtem Olomouckého kraje. Proto jsou příspěvky na provoz navrženy na úrovni roku 2011.

10. Snahou Olomouckého kraje je řešit, v rámci možností daných rozpočtem, přiděly do investičních fondů. Vzhledem ke stagnaci daňových příjmů v roce 2012 a také k faktu, že i příspěvkové organizace musí „dýchat“ s rozpočtem Olomouckého kraje se pro rok 2012 navrhuje příspěvky na odpisy do investičního fondu ve výši 100 %, ale odvody budou nařízeny ve výši 75 % - jde o stejný postup jako v roce 2011. Výjimku tvoří Správa silnic Olomouckého kraje, kde tento odvod bude nařízen u ostatního majetku vyjma komunikací, kde budou odpisy ponechány v plné výši.

11. Součástí návrhu rozpočtu zastupitelů Olomouckého kraje (ORJ 01) jsou rovněž tzv. refundace členům zastupitelstva Olomouckého kraje, kteří nejsou uvolněni pro výkon funkce a kteří nejsou v pracovním nebo jiném obdobném poměru paušální částkou 150 Kč na 1 hodinu. Výše paušální částka platí od roku 2001.

12. Pro rok 2010 byla uzavřena s Komerční bankou, a. s. smlouva o revolvingovém úvěru ve výši 300 mil. Kč (usnesení Zastupitelstva Olomouckého kraje UZ/19/4/2011 ze dne 22. 4. 2011), jehož čerpání je účelové pouze na krytí provozních výdajů z důvodu řešení nenadálých krizových situací, nejistoty naplňování daňových příjmů Olomouckého kraje a také s ohledem na nový systém financování příspěvkových organizací v oblasti sociálních služeb. V předchozích letech nebyl revolving vůbec čerpán. Platnost smlouvy skončí 29. 5. 2012, návrh nové smlouvy bude předložen ke schválení Zastupitelstvu Olomouckého kraje dne 27. 4. 2012.

13. Na základě ustanovení § 6 zákona č. 250/2000 Sb. o pravidlech hospodaření územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů schvaluje Zastupitelstvo Olomouckého kraje peněžní fondy.

- a) Součástí návrhu rozpočtu je návrh na tvorbu a použití fondu sociálních potřeb ve výši 3,5 % z objemu rozpočtovaných mzdových prostředků – Fond sociálních potřeb) – Příloha č. 3c).
- b) Součástí návrhu rozpočtu Olomouckého kraje je Fond na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Olomouckého kraje. Ve srovnání s rokem 2011 (40 mil. Kč) se navrhuje stejná tvorba (40 mil. Kč), která vyplývá z nižších odvodů organizací za odběry podzemních vod. Je to důsledek ekonomické recese, kdy organizace odvádí menší zálohy, během roku 2012 se může situace změnit, na což by rozpočet fondu reagoval – Příloha č. 3d).

14. Rozpracované investice ve výši 640.040 tis. Kč jsou kryté úvěrem z Komerční banky a.s. ve výši 72 349 tis.Kč, z úvěrového rámce Evropské investiční banky ve výši 432.242 tis.Kč, z odvodů příspěvkových organizací ve výši 100 tis.Kč, z nájemného Středomoravské nemocniční a.s. ve výši 10.853 tis.Kč a z rozpočtu Olomouckého kraje ve výši 124.496 tis.Kč (Příloha č. 4a).

15. Nově zahajované investice (Příloha č. 4b) pro rok 2012 ve výši 310.845 tis. Kč jsou kryté z úvěrového rámce Komerční banky a.s. ve výši 207.174 tis. Kč, nařízenými odvody z investičních fondů příspěvkových organizací ve výši 4.665 tis. Kč, podíle z investičních fondů příspěvkových organizací ve výši 6.180 tis.Kč, nájemným Středomoravské nemocniční a.s. ve výši 17.026 tis. Kč, úvěrovým rámcem Evropské investiční banky ve výši 63.166 tis. Kč a z rozpočtu Olomouckého kraje ve výši 12.634 tis. Kč.

16. Vzhledem ke skutečnosti, že Olomoucký kraj chce zachovat investiční dynamiku, což je jeden z důležitých nástrojů protikrizové politiky (neřešit tedy stagnaci daňových příjmů snížením výdajů na investiční výstavbu) uzavřel Olomoucký kraj s Komerční bankou, a. s., smlouvu o úvěrovém rámci ve výši 700 mil. Kč (schváleno usnesením UZ/15/19/2010 ze dne 28. 6. 2010). V roce 2010 bylo čerpáno 186.840 tis. Kč, v roce 2011 bylo čerpáno dalších 269.411 tis. Kč. K dalšímu čerpání je možno použít 243.749 tis. Kč.

17. Přes dlouhodobé splácení půjčky z Evropské investiční banky (900 mil. Kč), čerpání a splácení úvěrového rámce z Evropské investiční banky (3 mld. Kč) a úvěrového rámce u Komerční banky (700 mil. Kč) se předpokládá, že daný ukazatel dluhové služby pro roky 2011 – 2012 (usnesení vlády České republiky) o regulaci zadluženosti obcí a krajů) bude v rozmezí od 3 % do 10 %. V současné době činí dluhová služba 1,65 %, což je tedy výrazně nižší než 30 %, což je riziková hranice stanovená usnesením vlády.

Předkladatel a zpracovatelé doporučují Zastupitelstvu Olomouckého kraje schválit návrh rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2012 v předložené podobě.